№ 128

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Piątek dnia 14 Maja 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gaz: Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez zrnoszenia. Kantor Główny przy ul: Trębackiéj Nr. 630.

Wypadki dostrzeżeń meteorologicznych czynionych w Obserwatorium Astronomicznem Warszawskiem w miesiącu Kwietniu r. b.

Srednia wysokość barometru miesięczna do temperatury lodu topniejącego sprowadzoną wynosi: cali 27 lin. 7.78 i ta jest niższa o lin 0.14 od stanu normalnego tegoż miesiąca; najwyżéj barometr dochodził cali 28 lin. 1.66; dnia 27 z rana najniżéj cali 27 lin. 1.64; d. 7 przed południem średnia dzienna zmiana barometru wynosi lin. 1.65; największa zmiana dzienna lin. 4.76; dnia 8—9.—Srednia temperatura całego miesiąca jest: +7° 64 R., największe ciepło dochodziło †20.4 R.; najmniejsze—0°.1 R.; dnia 10 z rana; średnia zmiana dzienna temperatury jest 2°.16 R.; największa dzienna zmiana 10°.2 R.; dnia 23—24. Kwiecień był pogodny, suchy i ciepły, temperatura jego jest o 1°.56 wyższa od stanu średniego. Dni pogodnych było 9; na pół pogodnych 13; pochmurnych 8; deszczów 8; d. 6, 7, 11, 12, 13, 20, 22, 26, śniegów 1. d. 8; mgła 1 d. 4; błyskawic bez grzmotu 2 d. 20 i 22, z grzmotem 1 d. 26; wichrów 5; wiatr panujący wschodni. — Wilgotność powietrza średnia miesięczna jest: 73.8 na 110 częściach co do objętości, albo 7.76 gramów, co do wagi na metrze sześciennym. Wysokość wody spadłéj z deszczu wynosi 8.14 lin. to jest o 10 linij mniéj niż lat innych.

Temperatura źródeł w ogrodzie Belwederskim jest: †4°.8 R.; przy dolnéj drodze obok Ujazdowa †4.6 R.; w ogrodzie za pałacem Kazimirowskim †5.7 R.

Wydział Ochrony ubogich dzieci, pod opieką Warsz. Tow. Dobroczynności zostający, składa najczulsze podziękowanie łaskawym dobroczyńcom, którzy zakład ten, tak ze wszech miar użyteczny, bielizną, odzieżą i obuwiem dotychczas zasilać raczyli. Gdy jednak pomnażająca się liczba Sal Ochrony pociąga za sobą koniecznie i większy wydatek ubrania, którego brak, a mianowicie obuwia, dotkliwie czuć się daje; tenże Wydział sądzi, że prośba o nadesłanie wszelkiego ubrania i obuwia w Warszawie, słynących powszechnie z uczuć litośnych łaskawe przyjęcie znajdzie.

W Sklepie Ubogich zaprowadzoną została księga sznurowa, do zapisywania nadsyłanych ofiar, kwity zaś na odbiór, z tejże książki wycięte, będą opatrzone podpisami członków kontrolujących i odbierającego, z wyszczególnieniem jaka ofiara i od kogo złożoną została.

Wydział Ochrony uprasza przeto jak najuprzejmiéj, aby do Sklepu Ubogich wszelkie ofiary rodzaju tego nadsyłanę były.

Wyszedł z druku Ner 19 Ziemianina Tygodnika Rolniczo-Technologicznego i zawiera co następuje: Gospodarstwo wiejskie: O siewie w ogólności.—Technika. Łatwy sposób otrzymania od razu cegieł suchych. — Ogrodnictwo: Sposób powiększenia drzewa owocowego.—Instytucye wiejskie: Krótki rys historyi i obecnego stanu wyścigów koni.— Rozmaitości: Przyczyny nędznego stanu klassy

średniéj i zapobieganie temu.—Mozaika wełniana. — Wełna amerykańska czyli peruwiańska.

Londyn d. 4 maja. — Ministeryalny *Morning Chronicle* ciągle najgorliwiéj popiera agitacyą przeciw prawu zbożowemu. Objawienie rządu, tyczące się tego przedmiotu, mówi dziennik ten, jest hasłem powszechnego wzburzenia. Dziś broni on ministrów przeciw czynionemu im przez torysów zarzutowi, jakoby wniosek o redukcyi cła uczynili tylko powątpiewając o swojem położeniu, przytaczając, że nie wigowie, lecz raczéj torysowie wprowadzili cło od zboża i drzewa budowlanego, gdy tymczasem ministrowie, Lord J. Russell, panowie Labouchere i Baring ogłosili się za systematem wolnego handlu.

Według pogłoski, jaka się rozeszła w City, wieść o rozbiciu się okrętu *Prezydent* przy Newfoundland ma być fałszywą; znikła jednak wszelka nadzieja, aby parostatek ten mógł się znowu gdzie pokazać, gdyż parostatek *Alcadya*, który Nowy York 17, a Halifak 20 kwietnia opuścił i onegdaj do Liverpool przybył, nieprzywozi najmniejszéj o *Prezydencie* wiadomości. Szoner *Aviel*, który 8 opuścił bermudzkie wyspy, przybył do Nowego Yorku d. 17 kwietnia, lecz także żadnéj o zaginionym parostatku nie przywiózł wiadomości.

Dowiadujemy się z Kanady, że stronnictwo Francuzów w niższéj Kanadzie otrzymało na wyborach większość 4 głosów, a w połączoném ciele prawodawczém ma ono 12-głosową mniejszość. — Jeneralny gubernator, otwarcie ciała prawodawczego, odroczył z d. 8 kwietnia na 20 maj. — Pułkownik Fevster zastąpił Sir Jerzego Arthur, jako dowódzca wojsk. — Między kupcami Londynu, którzy z Chinami, Indyami i Egiptem w handlowych zostają związkach, krąży *adres*, którym chcą oni podziękować Mehmedowi Alemu za łaskawość dla Anglików, mianowicie pod względem ułatwienia poczty wschodnio-indyjskiéj.

Z dnia 5 kwietnia. — Izba wyższa zajmowała się wczoraj sprawami miejskiemi. — Izba niższa dla małéj liczby członków wcale nie miała posiedzenia. — Wczorajsza gazeta dworska donosi o podniesieniu Sir Jerzego Arthur, dotychczasowego gubernatora wyższéj Kanady, na godność baroneta połączonych królestw. — Z dobrego źródła dowiadujemy się, że Sir Henryk Pottinger, jeden z najdzielniejszych oficerów angielskiéj wschodnio-indyjskiéj armii, następcą kapitana Elliot i naczelnym intendentem handlu w Kantonie mianowany został. Mianowanie to w Chinach przyjemne sprawiło wrażenie.

Paryż 4 Maja. — Król posłał onegdaj arcybiskupowi paryzkiemu krzyż i sygnet brylantowy; od Księcia Orleanu otrzymał w darze tenże prałat mitrę kosztowną.

Amnestya udzielona politycznym więźniom z okoliczności chrztu hrabiego Paryża, zawiera tylko dwa nazwiska, mianowicie niejakich Quarté i Longuet, którzy za zamach przeciw bezpieczeństwu kraju na 3 do 5 lat więzienia skazani byli. — Czytamy w kuryerze francuzkim: »Izba zajmuje się dziś żywo wypadkiem, jaki wydarzył się przy obrzędzie chrztu, to jest: że w protokóle tego obrzędu podpisy kardynałów następują zaraz po podpisach Króla i jego rodziny, oraz po podpisach wielkich urzędników stanu. Mniemają, czego jednak niezaręczamy, że marszałkowie Francyi wziąwszy to za uchybienie ich godności, wzbraniali się położyć swoich podpisów. Prezes i izba deputowanych zaś podpisali mimo usilnych przedstawień pana Salwandy. Uważano także, że u stołu królewskiego miejsce honorowe zajmował nie prezes izby deputowanych, lecz arcy-biskup z Arras.

Król musztrował dziś na placu Karuzelu 10 batalionów strzelców afrykańskich. — Książę Orleanu stanąwszy na czele, przeprowadził ich przed Królem. Poczém Król oddał im chorągwie i rozdzielił wiele krzyżów legii honorowéj. Postawa i łatwość obrotu tych batalionów sprawiły ogólny podziw.

Już zaczęto oszacowanie gruntów potrzebnych na warownią na górze Valerien; wkrótce rozpoczną się roboty około téj cytadelli.

Pan Thiers miał wczoraj kilkogodzinną naradę z Księciem Orleanu. Uważają, że były prezes rady ministrów od dwóch tygodni ciągle zwiedza zamek Tuilleries.

Wiedeń 4 maja. — Listy z Belgradu pod dniem 29 z. m. donoszą że Basza Nissy Mustafa wzmocniony przez 1200 Albańczyków, napadł na obóz powstańców i po krwawéj walce zmusił do ucieczki. Większa ich część dostała się do granicy serbskiéj, gdzie natychmiast rozbrojeni zostali. Gdy droga jest teraz z powstańców oczyszczona spodziewamy się tu jutro przybycia z Konstantynopola obu wstrzymanych poczt.

Madryt 26 *Kwietnia.* — Raport mięszanéj kommissyi o kwestyi rejencyjnéj składa się z piętnastu artykułów.—Jutro izba deputowanych zacznie nad nim swoje narady.—Niektórzy obawiają się czyli senat przyjmie wszystkie artykuły tego raportu, gdyż w przeciwnym razie nastąpią nowe zawikłania. Unitarzyści codzień wiecéj mają wziętości, trynitarzyści zaś niemogą się zgodzić i tracą odwagę, od czasu jak z pewnością postanowiono że Książe Arguelles i Gil de la Cuadra, pod żadnémi warunkami do rejencyi należeć nie mają chociażby członkiem jéj był Książe Vittoryi lub nie. Exaltowani umieszczają na liście panów Caballero, Lopez, Osca i innych, lecz kandydaci owi nie podobają się rozsądnemu stronnictwu trynitarzystów, którzy raczéj obiorą jednego rejenta.

Kommissya złożona z Senatu i kongresu, mająca wynaleść środki wygładzenia rozdwojeń wynikłych z powodu publicznego i tajemnego głosowania onegdaj zebrała się na posiedzenie. Gdy pięciu członków kongresu stanowczo za potrójną rejencyą obstawali, zaś pięciu członków senatu byli stronnikami Esparterego, trudno jest aby do zgody przyszło. Która jeżeli nie nastąpi, tymczasowa rejencya zmuszoną będzie odwołać się do narodu aby rozwiązano kortezy i uporządkowano na nowo wyborców. — Zdaje się, że pan Aston porozumiał się z Esparterem względem postanowienia pana Gouzales na czele nowego gabinetu skoro rejencya utworzoną zostanie. Pan Olozaga który dotąd pochlebiał sobie, że zostanie prezesem ministrów, zapewnia, że niema innego życzenia jak powrócić na posadę posła w Paryża. Dziś uważają niezawodném mianowanie Espartera ogólnym rejentem. Argnelles i Calatrava, których trynitarzyści przy boku jego stawili, oznajmili stanowczo, że nie przyjmą wysokiéj godności.

Późniejsze wiadomości donoszą, że rozwiązaniu kwestyi rejencyjnéj niestoi na zawadzie żadna parlamentarska przeszkoda. Senat i kongres przyjęły już regulamin ustanowionej przez siebie kommissyi, względem sposobu postępowania przy mianowaniu rejencyi, skoro więc obie izby odbędą nad nim swoje obrady, rząd zwoła je na ogólne posiedzienie, którem naprzód rozstrzygnie czyli publiczne lub tajemne odbyć głosowanie. Potém w jakiéj liczbie, nakoniec jakich nazwisk obrać rejentów. W téj loteryi Espartero zapewne wygra wielki los. — Jenerał Alava wróci w końcu maja z poselstwa swojego do Londynu.

Belgrad 22 kwietnia. — Wiadomości z Serbii graniczącéj z Turcyą ciągle dla porty brzmią groźnie. Nie żeby się powstanie miało rozszerzać, bo oprócz zajęcia małoznaczącéj warowni Akpalanka co jeszcze jest niepewném i oprócz poruszeń w Leskowacz nic dotąd tak bardzo ważnego nie zaszło, ale powodem obawy jest duch panujący między chrześcijanami wszystkich tureckich prowincyj. Już od kilku miesięcy rozeszła się tu wieść o istnieniu tajnego towarzystwa w północnéj Turcyi, które objawiło się w niejakich oznakach, tajemny związek Chrześcijan, tlejące się w staréj Serbii, Bulgaryi, Północnéj Rumelii, Bosnii i Północnéj Albanii, jest mocno urządzone, a jedynym jego celem, zrzucenie jarzma tureckiego. Protestacye powstańców o przychylném dla Sułtana usposobieniu, zapewnienia jakie w téj mierze przesłali Księciu Serbskiemu, oraz Abdul Mehschidowi za pośrednictwem deputacyi, trudnémi do uskutecznienia na

przyszłość się okażą. Niedawno jeszcze mniemano, że francuzcy ajenci, przewodniczyli téj sprawie, że działali oni w skutek jeszcze od P. Thiersa odebranych rozporządzeń, obecnie atoli mniemanie to zmieniło się. Wielu raczéj sądzi, że usunięty Książe Miłosz Serbski poszuka straconéj roli w Naddunajskich prowincyach, i chce na północy Turcyi założyć nowe chrześcijańskie państwo, które ma w sobie obejmować Serbiją. To tylko jest pewném, że każde miasto i prawie każda wieś pomienionych krajów, miała u siebie w ostatnich czasach obcego emissaryusza, że chrześcijanie wszędzie pozawiérali między sobą związki, że mieli wielu naczelników prowincyonalnych, podległych szefom okręgów, którzy znowu mają nad sobą przełożonych.— Leskowasz dotąd jest środkowym punktem poruszenia. Mówią, że 50,000 broni, naczelnicy powstania, rozdzielili między lud. Także głoszą, że wprawdzie nie sam Książe Michał Serbski, lecz wielka liczba poddanych jego jest w tajnéj z powstańcami zmowie. Rząd Serbski wszystkie prawie siły swoje wysłał nad granicę Bulgaryi dla baczenia nad wypadkami; kordon dawniejszy sześć kroć jest powiększony.

Montevideo 12 Lutego. Nieprzyjazne kroki pomiędzy Rozasem i rzeczą pospolitą Uruguay już się na morzu rozpoczęły, Kilka uzbrojonych statków z Uraguay wczoraj żwawo uganiało się za okrętami małéj eskadry z Buenos Ayres i zmusiły je do schronienia się w port la Baxa. Rząd ogłosił Parana i Uraguay w stanie blokady i zakupił wielki szwedzki okręt dla uzbrojenia go po wojennemu.— Ale rzeczpospolita Uraguay także się mocno uzbraja.—Dzienniki tutejsze napełnione są opisami okrucieństwa jakie Oribe popełnia w Cordowa. Kazał on na publicznym placu tego miasta rozstrzelać 40 osób ze znakomitszych rodzin, pod pozorem, że należą do unitarzystów.

Nowy York 16 Kwietnia. Prezydent Tyler z powodu śmierci swego poprzednika dzień 14 Maja przeznaczył na dzień postu i modlitwy. — Wszyscy członkowie gabinetu przez poprzedniego Prezydenta, obrani nadal, urzęda swoje sprawować mają. Niektóre amerykańskie dzienniki mniemają, że teraźniejszy Prezydent tymczasowo tylko urząd swój sprawuje i oczekiwać musi potwierdzenia ze strony kongresu, lecz niewszyscy temu wierzą. Sposób postępowania nowego Prezydenta, zdaje się, iż zjednał ogólne zadowolenie.

Co do sprawy Mac Leoda mówią, że rząd angielski dotąd uwolnienia jego nie żądał.

Dawniejszy Prezydent Jenerał Jackson ma być w tak krytycznem położeniu, iż niebył w stanie spłacić wekslu na 100 dollarów.

W Texas słychać było, że Mexykanie zamyślają znowu wkroczyć do miasta tego pod dowództwem Jenerała Arissa.

NOWE NUTY.

Skład muzyki Ig. Klukowskiego zawiadamia szanowną publiczność, iż 2gi poszyt Zbioru ulubionych Polonezów kapelmistrza K. Kurpińskiego, ułożonych z orkiestry na pianoforte, wydanym został. Osoby prenumerujące w tym składzie, mogą takowy odebrać za złożeniem należytości na następny poszyt. W tymże składzie wydanym został polonez skomponowany na pianoforte, ofiarowany JW. Abramowicz, Jeneralnéj Wizytatorce wyższych zakładów naukowych płci żeńskiéj w Królestwie Polskiém przez L. Raszek; exemp. zł. 1.

Mazur tańczony przez niegdyś Pannę Julię Mierzyńską, późniéj w Londynie i Petersburgu przez Pannę Taglioni, a na scenie Teatru Wielkiego w balecie Wesele w Ojcowie przez Pannę Julię Trawnę, skomponowany i ułożony na pianoforte przez Józefa Damse, wyszedł w składzie muzyki Ig. Klukowskiego. Cena zł. 1.

Księgarnia S. Orgelbranda przy Ulicy Miodowéj N. 496 odebrała następujące dzieła w języku niemieckim: dzieła Göthego tomów 25, Kotzebuego tomów 8, prenumerata na wszystkie 30 tomów zł. 56. Listy Cicerona tłómaczone przez Widauda tomów 12, Schillera Gedichte w pięknéj oprawie 2 tomy—Schinkla Architektura wyższa 2gi poszyt.